

Potenciál sdílené logistiky pro zemědělce a potravinové iniciativy.

webinář pořádaný 23. září 2020, 18:30 - 20:00

organizátoři - Šárka Krčilková, Alena Wranová ([Asociace AMPI](#)), Slávek Picmaus (iBi POINT, [iBi STORE](#))

Seminář je realizován jako první na dané téma a potenciálně by mohl rozvíjet další možnost spolupráce a posunutí v tomto případě námětu sdílené logistiky pro zemědělce a producenty.

Úvodní slovo a představení

Šárka představila organizátory a jejich role a přivítala účastníky, aby se všichni vzájemně viděli chvíli na kamerách. Následovalo **představení AMPI** jako pořádající organizace (<https://www.asociaceampi.cz/>).

Posláním AMPI je podporovat blízké vztahy ke krajině, ve které žijí a která je živá. Naším cílem je propojovat spotřebitele se zemědělci a producenty, vzdělávat zemědělce a spotřebitele, aby se stali partnery a společně vytvářeli živé zemědělství, které prospívá lidem i planetě. O těchto souvislostech vzděláváme všechny generace od dětí ve školce, neboť provozujeme vlastní Zahradní školku Kuchyňka <https://skolkakuchynka.cz/>, až po dospělé. Máme vzdělávací programy na školách i vzdělávací programy pro zemědělce a spotřebitele.

Zároveň zastřešujeme rozvoj **Komunitou podporovaného zemědělství** v ČR, neboť se jedná o jednu ze stěžejních AMPI aktivit. Principem je přímé propojení zemědělce (hospodařících šetrně k půdě, krajině a s respektem k ekologickým postupům) a spotřebitelů, mezi nimiž vzniká vztah, vzájemná důvěra a podpora.

Spravujeme informační portál **KPZinfo** (<https://kpzinfo.cz/>), který pomáhá mapovat a rozvíjet spolupráci místních potravinových iniciativ v ČR již 10 let.

Současně AMPI věří na spolupráci s partáky, kterými jsou například organizace Lovíme.bio a Hnutí Duha. Naším společným zájmem je rozvoj zemědělství založeného na principech agroekologie a setkáváme se v projektech, které propojují právě zemědělce se spotřebiteli.

Sesterská organizace **Lovíme.bio**, která se věnuje osvětě spotřebitelů v oblasti bioprodukce, spravuje **Mapu českých biopotravin** (<https://kde.lovime.bio/>) - obsahuje registrované ekologické producenty, zemědělce, ale i zpracovatele a distributory, prodejny biopotravin. S její pomocí si může spotřebitel najít ve svém okolí zdroj kvalitních, certifikovaných bioproduktů. Certifikovaní zemědělci mají možnost se ve spolupráci s Lovíme.bio nechat registrovat do mapy a využít tuto možnost jako dalšího kanálu, jak se přímo dostat k zákazníkovi. V současné chvíli mapa obsahuje cca 350 bioproducentů.

Hnutí DUHA ve spolupráci s AMPI provozuje interaktivní mapu **Adresář farmářů** (<https://www.adresarfarmaru.cz/>). AMPI spravuje KPZ část, kde je momentálně registrováno cca 80 KPZ. Kromě KPZ jsou v Adresáři registrované i další subjekty, které preferují směřování k lokálním cestám a sami zde uvedení producenti preferují ekologicky blízké pojetí hospodaření, třebaže zde nemusí být pouze producenti přímo certifikovaní. Tím se liší Adresář farmářů od mapy Kde.lovime.bio.

Hnutí DUHA také spustilo **kampaň Zasadme se** (<http://zasadmese.cz/>), na webu najdete i sekci věnovanou spotřebitelům a osvětě v oblasti biopotravin. Postupně zde přibývají

webináře, které přibližují, jak se spotřebitel může dostat ke zdravým lokálním biopotravinám. Jak i on sám může přispět ke změně zemědělské politiky.

Stěžejní aktivita AMPI je právě v oblasti KPZ, kde se soustředí na různé příležitosti motivace spotřebitelů a zemědělců k aktivní spolupráci. Proto vzniká projekt [KPZkoALICE](#). Nyní jsme ve fázi, kdy je v ČR do KPZ zapojeno prostřednictvím více jak 80 KPZ několik tisícovek spotřebitelů a je velmi důležité se pro další rozvoj propojovat a sdílet zkušenosti, podporovat vznik nových iniciativ v regionech. Akcelarovat vznik těchto přímých potravinových systémů. Zapojit se lze v tuto chvíli do [uzavřené skupiny na FB](#).

Nyní v září startuje další dlouhodobý projekt AMPI - **Farmářská škola** (<https://www.farmarskaskola.cz/>), která začínajícím zájemcům o samostatné hospodaření nabídne ucelený tříletý program v oblasti ekologického a biodynamického praktického i teoretického vzdělávání přímo na farmách v ČR i zahraničí. Registrace do 1. ročníku je aktuálně otevřená pro kohokoliv, kdo již oslavil 18. narozeniny. Škola by měla začít na jaře příštího roku.

Slavnostní zahájení Farmářské školy proběhne na akci **“Symposium živého zemědělství” 12. - 13. března 2021** v Národním zemědělském muzeu v Praze 7. Srdečně zveme všechny zájemce, pozvánka a registrace je v přípravě. Smyslem symposia je hledat společné cesty, jak uzdravit naše zemědělství, jak společně vnímat nové pojetí celého potravinového systému, jak přinášet, sdílet a hledat inspiraci, jak hledat možné nové cesty spolupráce. Dvoudenní program bude nabitý českými i zahraničními hosty, přednáškami i workshopy a nabídne prostor pro síťování a navazování nových spoluprací.

Sdílená logistika - iBi STORE, iBi POINT

Logistika - nejen pro producenty je důležitá otázka, jak dostat jídlo k odběratelům. Online aplikace již některé existují, ale všichni řeší obtížný bod, jak dostat jídlo z pole až k zákazníkovi.

Slávek se ujal slova a představení celého konceptu **iBi POINT**, který je sice v začátcích, ale nabízí možnost se spojit a otestovat koncept sdílené logistiky v rámci pilotní studie.

Slávek před 5 lety založil projekt **iBi STORE** (<https://www.ibistore.cz/>) a současně je i členem Spolkového obchodu Obživa <https://obziva.cz/>. Oba koncepty ho přiměly více se zajímat o potřeby dodavatelů a nejen spotřebitelů na straně zákazníků. Velmi často dodavatelé, kteří mají skvělé produkty, nemají čas, možnosti a zkušenosti věnovat se marketingu. Soustředí se na lokální prodej a výrobu (často ji ani z důvodu nedostatku kapacit nemohou rozšiřovat), což může blokovat jejich rozvoj. Ukázalo se, že jako nejpálčivější téma je často zmiňovaná logistika, jak dostat zboží dál k zákazníkovi. Distribuce zboží dále než jen k nejbližšímu spotřebiteli, vesnici, městečku. Víze projektu od prvopočátku je podpora maloobchodního prodeje, který se i díky řetězcům a i online eshopům (Rohlík, Košík) střetává s realitou. Zákazníci často odchází z lokálních obchodů s biopotravinami, farmářských obchodů a preferují řetězce, nyní ještě častěji odchází do online nákupu. Tím dodavatel/výrobce/pěstitel přichází o pestrost kanálů odbytu. Méně konečných distributorů a jejich narůstající velikost naopak snižuje pestrost dodavatelů a často je velcí nákupčí pak mohou tlačit do cenově nepřijatelných podmínek. Ale tím mizí i dodavatelé pro maloobchody, které mohou přijít o lokální dodavatele. Zákazník preferuje nižší cenu a přechází tak například do online prostředí.

Cílem je tedy malým pěstitelům a výrobcům otevřít nový kanál, zajistit relevantní odběratele a technicky zajistit, jak dostat zboží k odběratelům. Z pohledu dodavatele je iBi STORE kanál k získání nových zákazníků. Jedná se o řešení pro malé prodejny - často jsou zahlceny různými typy dodavatelských přístupů a kanálů, které jim stěžují i dílčí objednávky, kdy průměrný

maloobchod biopotravin má cca 60 - 150 dodavatelů s různými přístupy nákupu zboží (různé vlastní e-shopy, osobní kontakty, emaily, telefonické kontakty...). V iBi STORE je snahou dostat všechny dodavatele pro maloobchodníka na jedno místo, kde se přihlásí a vidí všechny své dodavatele s jejich celým sortimentem, nemusí s nimi jednat individuálně. iBi STORE ulehčuje tudíž nákup zboží od malých farmářských producentů, aby se sami dodavatelé mohli co nejvíce věnovat vlastní produkci ne následné logistice a dodávce. Velcí dodavatelé "suchého zboží" mají jednoduché logistické cesty, ale u čerstvého chlazeného zboží - čerstvost a kvalita je logisticky největší oříšek (mlékárny, pekárny). A tento tlak je samozřejmě u těch nejmenších producentů neúměrně velký.

Díky těmto zkušenostem vznikl námet na projekt **iBi POINT**, díky Sýrárně bratří Brunnerů z Jarošova nad Nežárkou (<http://www.syrarnabb.vyrobce.cz/>). Jan Bareš má chladicí auto a pravidelné závozní trasy a spolu se Slávkem přemýšleli, jak na těchto pravidelných trasách sbírat cestou i produkty jiných producentů a dovézt zboží na jeden sklad a dále pak distribuovat. Často má sám Jan Bareš některé cesty plně nevyužité a mají tudíž volnou kapacitu na přidání dalšího zboží. To je myšlenka sdílené logistiky. Systém může být nejen pro maloobchodní prodejny, ale i KPZ. Dodavatel/producent (např. zemědělec) zboží doveze je do nejbližšího skladu v rámci sítě. Dopravce pak rozveze zboží dále po své trase a vytíží tak lépe svou kapacitu. Rozvoz je tím pádem sdílenou cestou v rámci sdílené kapacity. Oba tak mohou snížit své náklady.

Detailněji je princip popsán na příkladu -

https://drive.google.com/file/d/1soiti4RbY9dAcChcWZxPRkO817gq2Z_T/view?usp=sharing

iBi POINT je nyní ve fázi vzniku a shání více subjektů (dodavatelů a dopravců), aby mohlo proběhnout větší testování v rámci konkrétních případových studií.

Dotazník pro zájemce o možné zapojení do pilotního projektu, včetně kontaktů na Slávka:

<https://forms.gle/YJybonMRoMGE512r7>

Prostor pro otázky

Šárka: Jedná se tedy o koncept, který je v začátcích a chystáte se testovat? Máte již nějaké jednotlivce, kteří by se chtěli i regionálně zapojit?

Slávek: V současné chvíli máme domluvený jeden logistický sklad a auto, které může rozvážet. Nyní je naše jediné místo v okolí Jarošova nad Nežárkou. Není problém se s námi spojit, kdo je nyní v tomto okruhu 20 km. Ale může to být kdokoliv v jakékoliv lokalitě, kde se sejde více dodavatelů, kteří se najdou s dopravci. Mohou se zapojit do iBi POINTu.

Šárka: Myslím na zemědělce, řada z nich dodává do KPZ, řada z nich by možná uvítala, kdyby jim někdo pomohl vozit zboží na výdejní místo, nebo naopak by byli ochotní vzít s sebou další zboží. Ale jak by to mohlo probíhat v praxi? V KPZ je potřeba dovézt zboží až na výdejní místo a těch může mít zemědělec hned několik.

Slávek: Model je takový, že každý dopravce si určí své trasy a dny. Dopravce si určí radius a jeho případnou odchylku od trasy, neboť i když tam nemá pravidelnou trasu, lze ji implementovat do trasy a přizpůsobit tomu například časy. Dodavatel/zemědělec se může podívat, zda není v trase závozu. Po dohodě mohou sladit závozy dodavatele a možnosti dopravce.

Šárka: Co by následovalo, pokud by se nějaký zemědělec ozval jako dodavatel, zájemce o zapojení do projektu?

Slávek: Pokud by tento dodavatel byl i na úrovni dopravce, tak se s ním spojíme a domluvíme se, jaké má podmínky, zda má i kapacity skladu, jakého je typu a podle toho typu skladu budeme hledat vhodné dodavatele. Budeme promovat nového dopravce dodavatelům, zda by se někomu nehodily jeho kapacity. Pokud se zaregistruje zemědělec na úrovni dodavatele a bude hledat nové zákazníky a nové cesty, ideálně když se spojí s iBi POINT a můžeme mu doporučit nejbližší možný sklad. Je jasné, že tento princip je zapotřebí ještě dořešit, ale potřebujeme někde začít. Najít dostatečné množství dopravců a dodavatelů, kteří nemají doposud naplněnou kapacitu.

Šárka: V tuto chvíli tedy tvoříte databázi dodavatelů a dopravců, pokud se protnou potřeby obou stran, budete fungovat jako facilitátor procesu a bude pomáhat tyto potřeby propojit?

Slávek: Ano, jen je zapotřebí mít na paměti, že iBi POINT není hotový produkt. Je to myšlenka, která může nastartovat nějaký systém, ale v první fázi se musí odpilotovat a otestovat v reálném životě. Pokud se najde nějaký dodavatel s potřebou vytížit svou dopravní kapacitu nebo naopak hledající dopravce, může se na nás obrátit a můžeme mu pomoci najít partnera v okolí.

Šárka: Jako AMPI můžeme oslovit skupinu lidí, na které máme kontakty - zemědělci zapojení do KPZ, uvedení v mapách Adresář farmářů a Kde.lovime.bio. Můžeme jim doporučit, aby se obrátili na vás, pokud potřebují odbytiště, nebo naopak chtějí být v roli dopravce.

Slávek: Dopravcem může být i jakýkoliv dodavatel/výrobce, který má dopravní kapacity a vozí někam svoje zboží. Může to být i jiný dodavatel, který má nějaké závozní časy a potenciálně volné kapacity. My dopravci i dodavatelé dáme technické zázemí, aby dopravce nepracoval s blokem, ale měl evidenční tabulku s příslušným technickým backgroundem i systém, který vypočítá dopravci kilometry, které bude účtovat dodavatelé. Navíc získá databáze potenciálních zákazníků. Když se dodavatel rozhodne vozit i zboží někomu jinému, může to být pro něj zajímavé neje proto, že vytíží svou kapacitu, ale i proto že si vzájemně rozšiřují obzor potenciálních míst s dalšími odběrateli. Získávají maloobchodní kanály, které zatím třeba neznali.

Vraťka: Líbí se jí myšlenka. Přiblížila příspěvek o zkušenostech bývalé spolužačky, která by jako maloproducent sdílenou logistiku využila, neboť nemá chladicí auto. Touto cestou by mohla dovézt maso do Prahy, kdyby existovala nějaká sdílená databáze. Vraťka také zmínila námět na využití dalšího okruhu potenciálních dodavatelů - myslivci a myslivecká sdružení, neboť se změnou legislativy mohou dodávat koncovým uživatelům.

Slávek: Otázka logistiky masa je jedna z nejdůležitějších bodů. Tato logistika je jedna z nejdražších. Zvláště u bio masa se nesmí narušit tepelný řetězec.

Vraťka: Tak pokud by něco takového existovalo, tak určitě menšímu zemědělcovi přijde výhodnější zaplatit si službu iBi POINT, než investovat do pořízení vlastního auta.

Slávek: Maso a mléko jsou akcelerátory celé této iniciativy. Pokud by chtěl někdo jen dělat závozy a spojit se s iBi POINT a rozvážet v rámci podnikatelské aktivity, je to také možnost. Stačí mít jen chladicí auto a podívat se na mapu tras, do databáze. I to je cesta. nemusí se jednat o producenta, který má již nějaké koncové zákazníky. Nebo i nějaká logistická společnost..? Logistika je v dnešní době propojovanou komoditou. Zvláště v lokálních měřítkách.

Vraťka: A vy zatím tedy nemáte žádnou takovou studii?

Slávek: Ne, chtělo by to samozřejmě. Ovšem jedna věc je mít auto a druhá mít sklad, další

věci se týkají skladu jako takového. Zboží musíte někam dovézt, ale někdo musí zboží přeložit apod..Je tam samozřejmě plno věcí, které nesouvisí jen s tím autem, ale i s tím skladem. Obecně pokud je nějaký dopravce se zkušeností chlazeného zboží, pro něj je to jen začátek a většinou potřebuje i sklad.

Vraťka: A co zemědělci, kteří nemají ten sklad?

Slávek: To by k nim ten dodavatel/doprovce co má sklad přijel pro zboží.

Vraťka: A nešel by systém vymyslet tak, že se bude zboží nabírat cestou do cílové destinace bez převážení do skladu. Nějak to propočítat? Takto mi přijdou ty systémy dost složité. Mám zboží, ale nemám auto, jak se dostanu do skladu?

Slávek: Mohlo by to tak být jednodušší. Vycházím ale z toho, co znám. A vím, kdo má chlazené zboží, má většinou i sklad. Problém je s časem a výrobce dost často nikam nejezdí, potřebuje jen poslat svoje zboží. Takže i toto může být cesta.

Šárka: Je někdo z přítomných potenciálně ten, kdo by mohl vstoupit do tohoto systému? Stal by se dodavatelem, řešil by tuto potřebu?

Marie: Ne

Tim: Mám plné kapacity, nestíhám pěstovat.

Alena K. (Ekofarma Žalmanov, <https://zalmanov.webnode.cz/>): Jsem farmářka a vyrábím sýr, hledám odbyt. Z Karlovarského kraje.

Šárka: Doporučuje obrátit se na Slávka a prostřednictvím iBi STORE se propojit s maloobchodníky v Karlovarském kraji. Za AMPI nabízíme zapojení do systému KPZ - v Adresáři farmářů můžete najít nejbližší existující komunity, nebo se zaregistrovat jako "zemědělec hledající KPZ". Příležitostně pořádáme semináře "Jak založit KPZ", doporučuji přihlásit se k odběru Zpravodaje potravinové suverenity a KPZ, abychom vám mohli posílat pozvánky a informace. Pokud jste na Facebooku, můžete se připojit do skupiny KPZkoALICE. Doporučuji také kontaktovat i zemědělce, kteří již mají zkušenosti s KPZ, mohou sdílet své praktické zkušenosti. Např. na Karlovarsku je to Vojtěch Veselý z Ekafarma Biostatek Valeč, který vozí i do Prahy. Právě on by mohl být tím spoludoprovce či spoludodavatelem.

Alena K: Vojtu znám, už jsme tohle řešili, zatím se nezadařilo. Odkazoval mě do Lokte, tam ale obchodnice ukončila činnost.

Závěrem

Děkujeme za účast.

Kdokoliv se bude chtít zapojit do projektu iBi POINT či iBi STORE kontaktujte přímo Slávka Picmause.

Uvažujeme o pořádání podobných webinářů pravidelně. Budeme proto rádi za zpětnou vazbu, žádost vám pošleme emailem. Smysl a cíl KPZkoALICE je právě sdružovat se, sdílet know how, vzájemně se podporovat a spojit síly. Pojdme diskutovat společně, ať můžeme snadněji najít vhodné řešení.

Kontaktní údaje:

Šárka Krčilková - sarkak@asociaceampi.cz, 725 290 604 (KPZ poradenství, KPZkoALICE)
Slávek Picmaus - slavek.picmaus@ibistore.cz, 608 706 766 (iBi STORE, iBi POINT)

Shrnutí základních odkazů:

KPZ

<https://kpzinfo.cz/>

<https://www.facebook.com/groups/2868724583206511/> - KPZkoALICE facebooková skupina, vhodná pro sdílení potřeb mezi zemědělci, koordinátory a spotřebiteli zapojenými v KPZ
Více o záměru KPZkoALICE

<https://kpzinfo.cz/zpravy-z-kpz/kdyz-misto-ja-zacneme-jednat-jako-my-pripojite-se-do-kpzkoalice/>

Mapy farmářů a biopotravin

<https://kde.lovime.bio>

<https://www.adresarfarmaru.cz/>

Farmářská škola

<https://www.farmarskaskola.cz/>

rozhovor s Jiřím Prachařem o Farmářské škole

<https://www.asociaceampi.cz/blog/zpatky-k-jidlu-o-farmarske-skole-s-jirim-pracharem/>

iBi STORE, iBi POINT

<https://www.ibistore.cz/>

Detailněji je princip popsán na příkladu

https://drive.google.com/file/d/1soiti4RbY9dAcChcWZxPRkO817gq2Z_T/view?usp=sharing

Dotazník pro zájemce o možné zapojení do pilotního projektu

<https://forms.gle/YJybonMRoMGE512r7>

Webinář byl součástí projektů: "Food&More - Consumer education for food citizens" realizovaného za finanční podpory Evropské unie a "KPZ pro Prahu" finančně podpořeného HI. m. Praha. Za obsah sdělení odpovídají výlučně organizátoři akce. Sdělení nereprezentují názory donorů a donoři neodpovídají za použití informací, jež jsou obsahem výstupů.

